

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci

žalobce: L. K.

proti

žalovanému: Vězeňská služba ČR, věznice Valdice
se sídlem nám. Míru 55, Valdice

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem,

takto:

- I. Změna žalobního petitu provedená podáním žalobce ze dne 3. 12. 2018 se nepřipouští.
- II. Žaloba se zamítá.
- III. Žalobci se přiznává zcela osvobození od placení soudního poplatku.
- IV. Žádost žalobce o ustanovení zástupce se zamítá.
- V. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou ze dne 15. 11. 2017, doručenou krajskému soudu dne 16. 11. 2017, domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného ve smyslu § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

„s. ř. s.“). Uvedl, že rozhodnutím ředitele žalovaného vydaným dne 14. 11. 2017, čj. VS 8814190001/11/17-22/NVTD/2, byla odsouzenému P. K., nar. ..., uložena povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 10 - 2017 v částce 1.500 Kč, a to do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Obsahem odůvodnění bylo i sdělení, že srážkou z přijatých peněz bylo uhrazeno 1.500 Kč. Nezákonný zásah do základního práva odsouzeného P. K. na ochranu vlastnictví a na pokojné užívání majetku spatřuje žalobce ve srážce z přijatých peněz ve výši 1.500 Kč dne 14. 11. 2017 provedené dříve, než samotné rozhodnutí nabylo právní moci a stalo se vykonatelným.

2. K tomu dále uvedl, že takto byly strženy peníze, které jsou postiženy výkonem rozhodnutí ve prospěch žalobce na základě usnesení Okresního soudu v Karviné - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 64/2015-34. Soud přitom zakázal od doručení usnesení žalovanému, aby povinnému jeho pohledávku vyplatil, provedl na ni započtení nebo s ní jinak nakládal. Dne 14. 11. 2017 však žalovaný nevyplatil finanční prostředky povinnému žalobci a zkrátil tak vyplacení jeho pohledávky, v důsledku čehož bylo zasaženo i právo žalobce na ochranu vlastnictví dle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
3. Dále žalobce poukázal na právní úpravu týkající se rozhodnutí ukládající povinnost k plnění, z níž dovodil, že postihnout peněžní prostředky zaslané odsouzenému P. K. do věznice pro rozhodnutí ředitele věznice ze dne 14. 11. 2017 je možno exekučním příkazem k provedení daňové exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky podle daňového řádu, a to teprve tehdy, až se exekuční titul stane vykonatelným, resp. předběžně vykonatelným. Uvedl, že odsouzený P. K. je příjemcem invalidního důchodu ve výši 5.875 Kč, který je mu zasílán do věznice. V této souvislosti poukázal na bod 67 nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, a zrekapituloval právní úpravu dopadající na srážky k úhradě nákladů výkonu trestu odnětí svobody, především poukázal na ustanovení § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), zejména na rozdělení odsouzenému zaslaných peněz na dvě poloviny a režim jejich použití, dále poukázal na ustanovení § 152 odst. 1 písm. d) a § 152a trestního řádu. Dle jeho názoru platí, že nevyužije-li P. K. právo dobrovolné úhrady zákonem vyjmenovaných pohledávek z tzv. druhé poloviny peněz zaslaných peněžních prostředků do věznice, pak v následujícím měsíci po obdržení dalšího důchodu se nespotřebovaná tato druhá polovina důchodu z předchozího měsíce stává úsporou, která je vždy postižitelná exekucí. Skutečnost, že povinný P. K. nevyužívá právo dobrovolné úhrady zákonem vyjmenovaných pohledávek z druhé poloviny důchodu, není dle žalobce důvodem, aby tato druhá polovina byla žalovaným poskytnuta povinnému P. K. k jinému účelu, než dovoluje § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Postup žalovaného na základě pokynu Generálního ředitelství Vězeňské služby je v přímém rozporu se zmíněným ustanovením. Žalobce připomněl, že žalovaný několik let porušoval zmíněný § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, až nakonec musel zákaz porušování vyslovit Ústavní soud výrokem III. nálezu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16. Nyní žalovaný opět v důsledku svévolie porušuje zmíněné ustanovení, když polovinu zaslaných peněžních prostředků, kterou odsouzený může použít jen na úhradu zákonem vyjmenovaných pohledávek, v následujícím měsíci převede odsouzenému k užití k jinému účelu než připouští zákon ke škodě oprávněných.

4. Z uvedených důvodů žalobce žádal, aby soud vydal rozsudek, kterým by určil, že „zásah žalované, spočívající v provedení srážky z přijatých peněz dne 14. 11. 2017 ve výši 1.500 Kč odsouzenému P. K., nar. ..., pro náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 10 - 2017, je zásahem nezákonným zkracujícím vyplacení pohledávky žalobce o částku 1.500 Kč“. Dále žalobce žádal, aby soud určil, že „zásah žalovaného spočívající v umožnění odsouzenému P. K., disponovat s částkou 1.437 Kč určenou k úhradě pohledávek vyjmenovaných v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb. na nákup a úhradě za poskytnuté zdravotní služby nezbrazené z veřejného zdravotního pojištění, je zásahem nezákonným zkracujícím vyplacení pohledávky žalobce o částku 1.437 Kč.“ Žalobce současně žádal, aby soud zakázal žalovanému, aby pokračoval v porušování žalobcova práva a aby přikázal žalovanému, aby obnovil stav před nezákonnými zásahy a částku 1.500 Kč a 1.437 Kč vyplatil na pohledávku žalobce.
5. Dne 27. 6. 2018 obdržel krajský soud podání ve věci nazvané Doplnění důkazů, v němž žalobce částečně zopakoval vyličení skutkových okolností a argumentaci uvedenou již v žalobě podané dne 15. 11. 2017. Opětovně poukázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1351/16. Dále odkázal na § 16 odst. 5 a na § 18 odst. 3 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 43/2010, o postupu při rozúčtování odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a v ústavu zabezpečovací detence zaměstnány, o úhradě nákladů spojených s výkonem vazby a trestu odnětí svobody a o evidenci finančních prostředků obviněných a odsouzených (dále také jen „nařízení GŘ VS č. 43/2010“), a na usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 5. 2018, čj. 26 Co 140/2018-52, v němž se krajský soud zabýval výkladem § 25 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.
6. Dne 16. 11. 2018 obdržel krajský soud další podání žalobce nazvané jako Sdělení žalobce. V něm žalobce znovu poukázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1351/16 a dále na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2017, As 317/2017-38, z něhož citoval. Zdůraznil, že jeho pohledávky nespadají pod § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, proto je žalovaný povinen provádět srážky ve prospěch žalobce z té poloviny zaslaných peněz povinným, kterou mohou použít k nákupu (tzv. konto „O“). Povinným na tomto kontě zůstane k užití za kalendářní měsíc částka 100 Kč v souladu s ustanovením § 16 odst. 8 téhož zákona. Žalobce uzavřel, že žalovaný nevyplatil na jeho pohledávky polovinu přijatých peněz zkrácenou za kalendářní měsíc o 100 Kč a umožnil povinným celou tuto polovinu utratit.
7. V dalším podání ze dne 3. 12. 2018 (nazvaném Replika žalobce) podaném jako jedno podání současně do několika souběžně probíhajících věcí uváděl žalobce bez rozlišení skutečnosti týkající se různých jeho případů včetně odkazů na judikaturu, konkrétně na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 11. 2018, čj. 57 A 95/2018-51, vydaný ve věci žaloby na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím v nesprávném provádění srážek z účtu dlužníka žalobce (J. T.) zřízeného a vedeného Vězeňskou službou. Žalobce zopakoval, že jeho pohledávky nespadají pod § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, proto je žalovaný povinen provádět srážky ve prospěch žalobce z druhé poloviny přijatých peněz povinných, kde povinným zůstane ponechána částka 100 Kč. Pokud žalovaný prováděl srážky ve prospěch žalobce z první poloviny přijatých peněz povinného P. K., ze které nejdříve srazil částku 1.500 Kč na náklady výkonu trestu odnětí svobody, a zbytek vyplatil žalobci, namísto aby srážku provedl z druhé poloviny, kde měla být povinnému ponechána částka 100 Kč, jedná se o nezákonný zásah žalovaného do práva žalobce na vyplacení jeho pohledávky.

8. Žalobce zároveň změnil u všech žalob dotčených předmětným podáním návrh výroku rozsudku tak, že požadoval, aby soud „určil, že zásah žalované spočívající v neprovádění srážek z účtu povinného P. K. a z účtu J. T., zřízeného a vedeného Vězeňskou službou České republiky, věznicí Valdice, na uspokojení pohledávek žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny finančních prostředků přijatých na účet povinných, která není určena na uspokojení pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., je nezákonný“ (poznámka soudu: poukaz na pohledávku žalobce proti J. T. a navržený petit vztahující se k této pohledávce se týkají jiných věcí žalobce vedených souběžně u zdejšího soudu). Dále žalobce požadoval, aby soud „Vězeňské službě České republiky, věznicí Valdice, zakázal pokračovat v porušování žalobcova práva na uspokojení vykonatelných pohledávek, spočívajících v neprovádění srážek z účtů povinných zřízených a vedených Vězeňskou službou České republiky, věznicí Valdice, na uspokojení pohledávek žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny finančních prostředků přijatých na účty povinných, která není určena na uspokojení pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb.“. Závěrem žalobce požadoval, aby mu žalovaný zaplatit náklady řízení paušálně stanovené vyhl. Ministerstva spravedlnosti č. 254/2015 Sb.
9. Ve vyjádření k žalobě žalovaný pro účely povahy žalobcem napadené činnosti žalovaného poukázal na úpravu výkonu trestu odnětí svobody v trestním zákoníku, trestním řádu a podrobnou úpravu podmínek výkonu trestu odnětí svobody ve speciálním zákoně, tj. zákoně o výkonu trestu odnětí svobody, vyhl. č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů (dále jen „vyhl. č. 10/2000 Sb.“), a nařízení GR VS č. 43/2010, o postupu při rozúčtování odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a v ústavu zabezpečovací detence zaměstnány, o úhradě nákladů spojených s výkonem vazby a trestu odnětí svobody a o evidenci finančních prostředků obviněných a odsouzených.
10. Žalovaný konstatoval, že žalobcem uváděný odsouzený P. K. je příjemcem invalidního důchodu 3. stupně, který od 1. 1. 2017 pobírá ve výši 5.875 Kč. Usnesením Okresního soudu v Karviné - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 64/2015-34, soud nařídil podle vykonatelného platebního rozkazu Okresního soudu v Mostě ze dne 27. 1. 2003, čj. 23 Ro 3003/2002-9, k uspokojení nepřednostní pohledávky oprávněného (žalobce) výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky, kterou má povinný P. K. za dlužníkem povinného Vězeňská služba ČR - věznice Valdice. Po doručení vyrozumění o nabytí právní moci začaly být finanční prostředky povinného vypláceny oprávněnému (žalobci), a to až do 14. 9. 2017, kdy byla na účet žalobce z účtu povinného P. K. zaslána částka ve výši 1.437 Kč. P. K. má vedeny v evidenci žalovaného další pohledávky srážkami ze mzdy v celkovém finančním vyjádření 126.731 Kč, přičemž srážky ze mzdy nejsou prováděny, neboť není ve výkonu trestu pracovní zařazen. V současné době je v evidenci věznice u tohoto odsouzeného vedena jediná exekuce, a to výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky ve prospěch žalobce jako oprávněného. Ve prospěch této pohledávky byla z účtu odsouzeného P. K. ke dni 15. 12. 2017 uhrazena celkem částka ve výši 97.970 Kč. Dne 17. 10. 2017 zaslala Česká správa sociálního zabezpečení P. K. do věznice částku 5.875 Kč, která byla převedena na jeho účet vedený věznicí a rozdělena v souladu s § 18 odst. 2 nařízení GR VS č. 43/2010 na dvě poloviny (jedna polovina na konto „O“, druhá polovina na konto „R“). Z konta s označením „R“ bylo

dne 14. 11. 2017 srážkou z přijatých peněz uhrazeno 1.500 Kč na náklady výkonu trestu za období 10 - 2017.

11. K vykonatelnosti rozhodnutí ředitele věznice o uložení povinnosti uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody žalovaný uvedl, že i kdyby P. K. podal stížnost proti danému rozhodnutí, tak tato případná stížnost nemá podle § 9 odst. 2 vyhl. č. 10/2000 Sb. odkladný účinek.
12. K tvrzení žalobce, že žalovaný umožnil P. K. disponovat částkou 1.437 Kč určenou k úhradě pohledávek vyjmenovaných v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a že žalovaný o tuto částku zkrátil vyplacení pohledávky žalobci, žalovaný uvedl, že po úhradě nákladů výkonu trestu P. K. za předchozí měsíc, tj. za říjen 2017, z konta s označením „R“ ve výši 1.500 Kč byla zbývající částka ve výši 1.437 Kč dne 14. 11. 2017 převedena na konto s označením „E“ a dále pak byla dne 20. 11. 2017 z tohoto konta převedena ve prospěch 4 pohledávek žalovaného, a to v částkách 147 Kč, 216 Kč, 166 Kč a 908 Kč. K tomu žalovaný dále uvedl, že v souvislosti s nálezem Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, bylo přijato metodické doporučení pro organizační jednotky vězeňské služby (věznice) ke sjednocení aplikace ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. V návaznosti na ně žalovaný opětovným posouzením usnesení Okresního soudu v Karviné - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 64/2015-34, zjistil, že se nejedná o pohledávku dle ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, a z tohoto důvodu již od 14. 9. 2017 neprováděl ve prospěch pohledávky žalobce srážky z peněz zaslaných Českou správnou sociálního zabezpečení do věznice odsouzenému P. K.
13. Žalovaný je toho názoru, že při rozúčtování peněz zaslaných do věznice P. K. a při dalším nakládání s nimi postupoval v souladu s ustanovením § 25 odst. 1 věty první a § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody ve spojení s § 5 odst. 1 a § 18 nařízení GR VS č. 43/2010. Má zato, že při předepisování úhrady nákladů výkonu trestu odsouzenému P. K. a při vydávání rozhodnutí ředitele věznice Valdice o stanovení povinnosti jejich úhrady postupoval v souladu s § 35 odst. 1 a 2 písm. a) zákona o výkonu trestu odnětí svobody a podle § 8 odst. 2 a 4 a § 9 vyhl. č. 10/2000 Sb. Závěrem proto žalobu označil za nedůvodnou a navrhl její zamítnutí.
14. Krajský soud se zabýval podanou žalobou v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu třetího soudního řádu správního. O věci samé rozhodl bez jednání, neboť žalobce i žalovaný k takovému projednání věci udělili souhlas dle § 51 odst. 1 s. ř. s.
15. Z předloženého správního spisu vyplynulo a mezi účastníky není sporné, že P. K. je příjemcem invalidního důchodu, který od 1. 1. 2017 pobírá ve výši 5.875 Kč, a že Česká správa sociálního zabezpečení zaslala dne 17. 10. 2017 P. K. do věznice částku 5.875 Kč, která byla převedena na jeho účet vedený věznicí a rozdělena na dvě poloviny po 2.937 Kč (jedna polovina převedena na konto „O“, druhá polovina na konto „R“). Dne 14. 11. 2017 ředitel věznice Valdice vydal rozhodnutí čj. VS88141900001/11/17-22/NVTD/2, kterým na základě § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody uložil P. K. povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 10 - 2017 ve výši 1.500 Kč. Téhož dne byla provedena i srážka ve výši 1.500 Kč z konta „R“ P. K. Není sporu ani o tom, že v současné době je v evidenci věznice u tohoto odsouzeného vedena jediná exekuce, a to výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky ve prospěch žalobce jako oprávněného.

16. Krajský soud se předně zabýval změnou označení žalovaného zásahu a žalobního petitu, které žalobce učinil v podání ze dne 3. 12. 2018. Označení zásahu, tj. konkretizace úkonu správního orgánu, proti němuž se žalobce domáhá ochrany, je totiž jednou ze základních náležitostí žaloby (§ 84 odst. 3 s. ř. s.).
17. Jak je již popsáno i shora, žalobce v uvedeném podání žádal, aby soud určil, že nezákonný zásah žalovaného spočívá „*v neprovádění srážek z účtu povinného P. K., zřízeného a vedeného Vězeňskou službou České republiky, věznicí Valdice, na uspokojení pohledávek žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny finančních prostředků přijatých na účet povinných, která není určena na uspokojení pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb.*“, a žádal, aby soud žalovanému zakázalo v tomto zásahu pokračovat. Z uvedeného vyplývá, že jde o zcela zásadní změnu od původního žalobního návrhu, v němž žalobce označil za nezákonný zásah žalovaného provedení srážky z přijatých peněz ve výši 1.500 Kč odsouzenému P. K. na náklady výkonu trestu odnětí svobody a zásah spočívající v umožnění odsouzenému P. K. disponovat částkou 1.437 Kč k úhradě pohledávek vyjmenovaných v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.
18. Uvedená změna žalobního návrhu ze dne 3. 12. 2018 byla učiněna až cca rok po podání žaloby (a po uplynutí dvouměsíční lhůty pro podání zásahové žaloby), přičemž je zřejmé, že nejde o modifikaci, která by souvisela se změnou skutkového stavu nastalého v mezidobí, ani v důsledku chování žalovaného po podání žaloby. Označení žalovaného zásahu a požadavek na výrok rozhodnutí v podání ze dne 3. 12. 2018 je tedy natolik zásadně odlišný od původního označení a návrhu, že by tak šlo o návrh zcela nový (za nezákonný zásah je totiž označen jiný úkon žalovaného). Krajský soud proto rozhodl tak, že změna žalobního petitu provedená podáním žalobce ze dne 3. 12. 2018 se nepřipouští (výrok I.).
19. Krajský soud dále poznamenává, že žalobou stejného typu se zabýval již v rozsudku ze dne 27. 4. 2018, čj. 30 A 63/2017-51, v níž žalobce obdobně napadl postup žalovaného při provedení srážky z peněz, které P. K. obdržel ve věznici, kdy se jednalo o srážky nákladů výkonu trestu odnětí svobody za období od 23. 7. 2015 do podání žaloby (tj. do 20. 3. 2017) v částce 1.500 Kč. Uvedeným rozsudkem žalobu za období před 20. 1. 2017 odmítl jako opožděnou z důvodu zmeškání lhůty pro podání zásahové žaloby. Za další žalované období, tj. provedení srážek na náklady výkonu trestu odnětí svobody P. K. v únoru a březnu 2017, žalobu zamítl. Důvody, pro které tak učinil, jsou i v této věci v podstatě stejné (viz níže) a krajský soud neshledal důvod se od závěrů v tomto rozsudku odchýlovat.
20. Žalobce tedy i v této věci napadl postup žalovaného žalobou proti nezákonnému zásahu. Soudní ochrany proti nezákonnému zásahu se lze ve správním soudnictví domáhat v řízení podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s., které stanoví, že „*každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, se může žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný*“ (podtržení doplněno krajským soudem).
21. Pod pojmem „zásah“ se rozumí velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jedná se obecně o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují. Tyto

- osoby jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického pokynu či příkazu. Při nedodržení zákona nebo překročení jeho rámce, by se mohlo jednat o nezákonný zásah.
22. V daném případě žalobce podal žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, který měl spočívat v tom, že P. K. byla na základě rozhodnutí ředitele věznice (dle názoru žalobce na základě rozhodnutí nepravomocného a nevykonatelného) provedena dne 14. 11. 2017 srážka na náklady výkonu trestu, a dále měl zásah spočívat v umožnění odsouzenému P. K. disponovat částkou 1.437 Kč k úhradě pohledávek vyjmenovaných v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.
23. Pokud však nebyl učiněn žádný úkon vůči žalobci, který by jej zavázal něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, nelze faktické jednání žalovaného hodnotit jako „zásah“ směřující přímo proti žalobci nebo že v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo. I kdyby byl zásah správního orgánu nezákonný, soudní ochrany se nemůže domáhat každý, ale pouze ten, kdo byl tímto zásahem přímo zkrácen na svých právech a zásah byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo.
24. Žalobcem tvrzený zásah se dotýkal primárně práv P. K. a srážek prováděných žalovaným z jeho finančních prostředků, případně nakládání s nimi. Skutečnost, že tím byl následně dotčen i žalobce, neboť se jednalo o finanční prostředky, které měly být postiženy výkonem rozhodnutí v jeho prospěch, nepředstavuje přímé dotčení právní sféry žalobce. Podle § 2 s. ř. s. je úkolem soudů ve správním soudnictví poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob, nikoli provádět jakýsi všeobecný dozor nad činností orgánů veřejné správy.
25. Krajský soud proto dospěl k závěru, že žaloba ve vztahu k tvrzenému nezákonného zásahu spočívajícímu ve srážkách finančních prostředků na úhradu nákladů výkonu trestu prováděných P. K. a v umožnění P. K. disponovat částkou 1.437 Kč
26. je nedůvodná. Nebyla totiž splněna jedna ze základních podmínek pro případné poskytnutí ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu, a to, že by šlo o úkon, který míří přímo proti právům žalobce anebo v jeho důsledku je přímo zasaženo do jeho práv a právem chráněných zájmů. Ani žalobní tvrzení, že napadený postup žalovaného je „ke škodě žalobce“, nemůže na posouzení věci nic změnit, neboť mezi žalovaným zásahem a tvrzeným porušením veřejných subjektivních práv musí existovat bezprostřední vztah, který však v daném případě shledat nelze.
27. Tvrzený zásah tedy není způsobilý zasáhnout do veřejných subjektivních práv žalobce přímo, jak požaduje zákon (§ 82 s. ř. s.). Na uvedených závěrech nemohou nic změnit ani žalobcem v jeho podáních odkazovaná rozhodnutí krajského soudu, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, která se zabývají výkladem právní úpravy vztahující se k povinnosti odsouzených hradit náklady výkonu trestu odnětí svobody. Z těchto rozhodnutí totiž nelze dovodit, že by odsouzený (zde žalobce) byl aktivně legitimován k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, který má spočívat ve způsobu provádění srážek z peněžních prostředků jiného odsouzeného na úhradu jeho nákladů výkonu trestu odnětí svobody.
28. S ohledem na shora uvedené proto krajský soud žalobu jako nedůvodnou v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok II.).

29. K výroku III. a IV. tohoto rozsudku (tj. že se žalobci se přiznává zcela osvobození od placení soudního poplatku a že se žádost žalobce o ustanovení zástupce se zamítá), krajský soud uvádí následující.
30. Žalobce v projednávané věci požádal o osvobození od soudních poplatků a také o ustanovení zástupce, konkrétně o ustanovení advokáta Mgr. Ladislava Preclíka, který je s věcí seznámen a kterému plně důvěřuje.
31. Dle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.
32. Krajský soud při posuzování žádosti o osvobození od soudních poplatků vyšel z Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, které žalobce podepsal dne 24. 11. 2017. Žalobce v tomto prohlášení uvedl, že v současnosti je ve výkonu trestu odnětí svobody a ve věznici není pracovně zařazen z důvodu nedostatku pracovních příležitostí. Nemá žádný majetek, ani příjmy. Naopak má dluhy v řádu statisíců korun českých. Dále uvedl, že má sníženou pracovní schopnost o 30 %.
33. Krajský soud považuje za zřejmé, že žalobce nemá žádný nemovitý ani movitý majetek, stejně tak jako příjmy. Žalobce nepobírá ani žádné sociální dávky, naopak má dluhy v řádu statisíců korun českých. Výše soudního poplatku by přitom činila 2.000 Kč za žalobní návrh. Po zhodnocení uvedených skutečností proto krajský soud dospěl k závěru, že jsou u žalobce naplněny zvlášť závažné důvody ve smyslu shora citovaného zákonného ustanovení odůvodňující jeho úplné osvobození od soudního poplatku pro předmětné řízení.
34. Dle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí, že navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.
35. Žalobce splňuje první z uvedených podmínek, druhá ze zákonem vyžadovaných podmínek však dle krajského soudu splněna není.
36. Krajský soud předně považuje za nutné uvést, že žalobce u zdejšího soudu podal v poslední době více žalob ve věcech, které se od sebe skutkově ani právně příliš neliší, přičemž krajský soud mu v některých případech již ustanovil advokáta Mgr. Ladislava Preclíka jako zástupce k ochraně jeho práv. Učinil tak např. ve věcech vedených pod sp. zn. 30 A 155/2016, 30 A 168/2016, 30 A 15/2017, 30 A 61/2017, 30 A 62/2017, 30 A 63/2017, 30 A 85/2017, 30 A 93/2017, 31 A 1/2017, 31 A 3/2017. V některých případech již také zdejší soud rozhodl a ozřejmil tak svůj názor na některé právní aspekty dané problematiky (viz rozhodnutí ve věcech sp. zn. 30 A 155/2016, 30 A 168/2016, 30 A 15/2017 či 30 A 61/2017). Žaloba podaná v nyní projednávané věci navíc obsahuje všechny zákonem předepsané formální náležitosti žaloby proti nezákonnému zásahu správního orgánu, včetně podrobných žalobních bodů. Žalobce srozumitelně vymezil předmět řízení, odkázal přitom na konkrétní ustanovení právních předpisů, k jejichž porušení dle jeho názoru došlo. Z obsahu žaloby je zřejmé, že žalobce je dostatečně kompetentní k hájení svých práv v tomto řízení. Zákon nestanoví povinné zastoupení advokátem v řízeních ve správním soudnictví vedených před krajskými soudy,

zákonodárce totiž předpokládal, že těchto řízení se budou schopni účastnit i osoby nezastoupené právními profesionály. Tak se tomu ostatně v mnoha případech děje.

37. Za těchto okolností (žalobce již je či byl zastoupen advokátem ve skutkově i právně téměř totožných věcech, podaná žaloba obsahuje všechny předepsané náležitosti) tedy krajský soud neshledal, že by ustanovení zástupce bylo nezbytně třeba k ochraně práv žalobce v této věci.
38. Pokud jde o žalobcův návrh na předběžné opatření, který učinil ve svém podání dne 5. 12. 2018 učiněném jako jedno podání současně do několika souběžně probíhajících jeho věcí, krajský soud o tomto návrhu v této věci samostatně nerozhodoval, neboť již dne 20. 12. 2018 rozhodl ve věci meritorně.
39. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s., dle jehož odstavce 1 má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce neměl ve věcech úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů nenárokoval, resp. ze spisu nevyplynulo, že by mu nějaké náklady nad běžnou úřední činnost vznikly (výrok V. tohoto rozsudku).

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 20. prosince 2018

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu